

Preliminär revisionsplan 2025

Bakgrund

Enligt fullmäktigebeslut ska revisorerna inkomma med en preliminär revisionsplan och budgetäskande under våren innan budgetåret för att inrymmas i regionens budgetarbete.

Revisorernas uppdrag

Revisorernas uppdrag utgår ifrån kommunallagen och revisionens reglemente. Enligt kommunallagen ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Revisorerna ska pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

God revisionssed

Revisorernas granskning skall utgå ifrån god revisions sed. Revisionen ska vila på vedertagen praxis och inte vara godtycklig. God revisions sed syftar till ett väl underbyggt revisionsarbete som ger fullmäktige tillräckligt underlag för ansvarsprövning.

Årlig granskning

Revisorerna skall årligen genomföra en granskning som skall vara så omfattande att revisorerna årligen kan pröva och uttala sig om ansvarstagande för samtliga revisionsobjekt. Revisionsobjekt är bland annat styrelsen, nämnder och företag.

Grundläggande granskning

Att följa, granska och pröva ansvarstagandet i styrelse, nämnder och beredningar är en grundläggande del av den årliga granskningen. I grundläggande granskning ingår att granska måluppfyllelse samt styrning och intern kontroll genom att ta del av protokoll, beslutsunderlag, budgetdokument, verksamhetsplaner, reglemente, delegationsordning, ekonomi- och verksamhetsrapportering, delårsrapporter och verksamhetsberättelser med mera. Revisorernas dialoger med styrelse och nämnder och verksamhetsbesök är en del i den grundläggande granskningen.

Fördjupade granskningar

Utöver den grundläggande granskningen genomförs fördjupade granskningar enligt beslutad revisionsplan där en sådan motiveras av revisorernas riskbedömning för att kunna göra sin slutliga bedömning av ansvarstagandet. Fördjupade granskningar sker i projektform och kan avse till exempel den interna kontrollen, funktioner och processer, redovisning, system och rutiner. Innan en granskning inleds

ska en projektplan tas fram och granskningen kan i vissa fall inledas med en förstudie. Fördjupade granskningar kan också avse uppföljande granskningar som baseras på bedömningar och rekommendationer som lämnades i tidigare granskning.

Delårs- och årsbokslut

Granskning av styrelsens årsredovisning och nämndernas bokslut samt tertial- och delårsrapporter syftar till att pröva om redovisningen av verksamhetens resultat och ekonomi är rättvisande och fullständig samt om resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige har fastställt. Att räkenskaperna är rättvisande innebär att den externa redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ställning och att årsredovisning och delårsrapporter är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed. Bedömningen ingår i revisionsberättelsen och ligger till grund för revisorernas uttalande om årsredovisningen kan godkännas. Årsredovisningen för det gångna året avslutas med att revisionsberättelsen fastställs och överlämnats till fullmäktige.

Vid granskning av årsbokslut tillämpas *Standard för kommunal räkenskapsrevision* vilken trädde i kraft 2023 och påverkar revisionens arbete med granskning av regionens räkenskaper mot tidigare. Standarden är en kommunal anpassning som utgår från *International Standards on Auditing (ISA)*. ISA utgör standard för redovisningsrevision och används av revisorer i samband med granskning av finansiella rapporter över hela världen.

Lekmannarevision

Lekmannarevisorns uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och i god revisions sed. Objekt för granskningen är bolagets styrelse och verkställande direktör (VD). Lekmannarevisorns uppdrag är att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen skall vara så ingående och omfattande som god sed kräver. Uppdraget har samma innehåll och syfte som granskningen av regionen med undantag för granskning av räkenskaperna. Granskningen av om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt utgår från ägardirektiv, anvisningar och bolagsordning samt ekonomiska ramar för bolaget.

Samarbete med andra revisionskollegier och revisionskontor

Norra regionernas revisionskollegier och revisionskontor har upparbetade samarbeten med varandra som dock bedöms påverkas av den besvärliga ekonomiska situationen i regionerna 2025. Varje år anordnas en revisionskonferens för de fyra Norr-regionerna enligt ett roterande schema. Samarbetet bedöms som viktigt ur ett utvecklingsperspektiv eftersom det ges möjligheter att studera, utvärdera och ta med sig erfarenheter av hur man arbetar med revision inom andra regioner. Revisionskonferensen 2024 som skulle ha anordnats av Region Jämtland Härjedalen genomfördes inte på grund av det besvärliga ekonomiska läget i Norr-regionerna.

Översiktlig riskanalys - Riskområden år 2025

Nedan beskrivs översiktligt de riskområden som vi i nuläget bedömer finnas inom Region Jämtland Härjedalen år 2025.

Ekonomi

Under 2023 och 2024 har regionens ekonomiska utveckling kraftigt försämrats på grund av hög inflation och stora kostnader för hyrbemanning för att korta vårdköer. Den ekonomiska situationen är mycket allvarlig och det kommer krävas verkningfulla resultatförbättrande åtgärder för att klara en fortsatt finansiering av löpande betalningar, investeringar, pensionsutbetalningar och uppnå en god ekonomisk hushållning. Regionen har under flera år haft finansiella underskott vilket har urholkat det egna kapitalet och man upprätthåller likviditeten med hjälp av lån och ökad kredit. Regionen betalningsförmåga på kort sikt är sårbar och det finns utmaningar för att hantera vårdskuld, investeringar och oplanerade ekonomiska händelser som till exempel en oplanerad större utbetalning. För 2023 var regionens underskott -512 mkr och för 2024 beräknas underskottet i prognosen per mars till ca -600 mkr vilket är en kraftig försämring mot budget. Detta innebär att verkningfulla resultatförbättrande åtgärder krävs.

Kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvårdsnämnden är den främsta orsaken till den besvärliga ekonomiska situationen för regionen. Arbetet med att uppnå god ekonomisk hushållning kommer fortsatt kräva utveckling och effektiviseringar av verksamheter vilka löpande behöver följas.

Den ekonomiska situationen kan innebära risk för att regionens strategiska arbete med ekonomi- och verksamhetsutveckling på längre sikt kan påverkas. Under 2023 har beslutade effektiviseringsåtgärder inte gett avsedd effekt och rapporterade besparingar kräver granskningsinsatser och analyser för att verifiera en korrekt rapportering.

Granskningsområde: Har hälso- och sjukvårdsnämnden en tillräcklig och tillfredsställande styrning och kontroll av beslutade effektiviseringsåtgärder samt över den ekonomiska utvecklingen för att nå en ekonomi/budget i balans? Har regionstyrelsen en tillfredsställande beredning av regionplan vad avser verksamhet och ekonomi samt god ekonomisk hushållning? Har regionstyrelsen en tillfredsställande uppsiktsplikt?

Medarbetare

Bemanningsituationen inom främst hälso- och sjukvården har under flera år varit ansträngd vilket har lett till ökad inhyrning av vårdpersonal och köp av utomlänsvård. Strategin för bemanning är att rekrytera egen personal för att tillhandahålla en god vård till medborgarna och samtidigt fasa ut/minska dyra inhyrningar. Under 2024 har antalet anställda blivit fler men samtidigt har ingen minskning/utfasning av inhyrningar kunnat märkas. Ett nytt nationellt avtal för inhyrning av läkare och sjuksköterskor infördes våren 2024 med förhoppning om att minska kostnaderna för hyrpersonal.

Regionen står även inför stora pensionsavgångar och detta tillsammans med svårigheter att rekrytera fast personal ökar risken för att hälso- och sjukvården inte kan upprätthålla medborgarnas och besökarnas behov av god och säker vård och en god och tillgänglig tandvård.

Den stora mängden inhyrd vårdpersonal ställer krav på kontroller av att inhyrd personal har giltig legitimation och goda referenser. Det finns också en risk för bristande kunskap och kompetens för den personal som hyrs in om ingen referenstagning från tidigare arbetsplatser sker.

Granskningsområde: Har regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden en tillfredsställande planering, styrning och kontroll för att klara vårdens personalförsörjning? Har vårdpersonal giltiga legitimationer och fungerar referenstagandet på ett tillfredsställande sätt? Sker en utfasning av inhyrningar när antalet anställda blir fler och ger den nya nationella avtalet för inhyrning av läkare och sjuksköterskor lägre kostnader för inhyrning?

Vård

Regionen är skyldig att tillhandahålla en god hälso- och sjukvård för regionens medborgare och besökare. God vård innebär att den ska vara av god kvalitet, tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet, bygga på patientens delaktighet och integritet och vara lättillgänglig. Under 2023 arbetade regionen för att korta vårdköer och minska vårdskulden med hjälp av flera anställda samt ökad hyrbemanning. Regionen har under flera år haft problem att uppnå fastställda tillgänglighetsmål även om situationen förbättrades något under 2023. För medborgare som riskerar att inte få vård inom regionens hälso- och sjukvård i tid och väljer att söka vård utanför länet är risken stor för ökade kostnader för regionen. Tillgängligheten till delar av psykiatrisk vård som t ex neuropsykiatrisk utredning har varit på en låg nivå och når inte de mål som fastställts vilket kräver fler insatser från hälso- och sjukvården.

Patientsäkerhet handlar om att vårdgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten så att god vård kan tillhandahållas. Vårdgivaren ska vidta de åtgärder som behövs för att förebygga att patienten drabbas av en vårdskada. I detta arbete ingår bland annat att personalen har tillräcklig kompetens och att det finns en säkerhetskultur inom verksamheten. Andra viktiga faktorer är att arbetsmiljön är tillfredsställande, att det finns en god patientsäkerhetskultur där man tar till sig av erfarenheter för att utveckla vården. I tidigare granskningar har framkommit att regionens arbete med patientsäkerhet har områden att utveckla. Bland annat avseende statistikuttag från avvikelserapporteringssystemet och underrapportering av händelser och incidenter.

Patientlagen infördes 2015. Lagens övergripande syfte är att stärka och tydliggöra patientens ställning samt främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet i vård och behandling. Under 2023 har antalet ärenden till patientnämnden som handlar om brister i bemötande ökat.

Granskningsområde: Har regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden en tillfredsställande kontroll av att hälso- och sjukvården är tillgänglig, säker och av god kvalitet för regionens medborgare och besökare. Har regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av patientsäkerhetsarbetet och efterlevnad av patientlagen? Har hälso- och sjukvårdsnämnden en tillfredsställande kontroll över att lagen om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården efterlevs?

Andra verksamhetsområden

Hälso- och sjukvården går mot en ökad digitalisering vilket ställer krav på en ändamålsenligt IT- miljö. Under 2024 anställdes en utvecklings- och digitaliseringsdirektör för en nyinrättad tjänst för att styra regionen framåt i digitaliseringsutvecklingen. Att IT-systemen är ändamålsenliga och fungerar bra är ett krav för att kunna bedriva en effektiv hälso- och sjukvård samt tandvård. När digitaliseringen inom vården ökar krävs det att IT- utvecklingen utgår ifrån genomförda behovsanalyser och att implementeringen av nya system sker på ett genomtänkt sätt.

Målstyrningen har vid tidigare granskning visat brister i styrning och kontroll. Målstyrning förutsätter bland annat att målen går att mäta och följa upp under innevarande år vilket inte alltid varit fallet. Antalet mål får inte heller vara för många för att hinnas utvärderas, analyseras och ligga till grund för vidare planering.

Konflikter i omvärlden har medfört ett ökat fokus på beredskapsplanering, förrådshållning och kontinuitetsplanering. Har regionstyrelsen en ändamålsenlig planering, styrning och kontroll av arbetet med kris- och katastrofberedskap?

Regionen arbetar med att införa en God och Nära Vård. Omställningsarbetet innebär effektiviseringar av vården men ställer krav på nya arbetssätt, ny utrustning och ökad kunskap hos både vårdpersonal och patienter. Finns det en ändamålsenlig planering och styrning för att uppnå en God och Nära Vård?

Länets- och regionens infrastruktur kommer att påverkas av Sveriges medlemskap i Nato. Finns det en ändamålsenlig planering, styrning och förutsättningar för att kunna möta nya krav på länets- och regionens infrastruktur?

Personalens bisysslor kan vara förtroendeskadliga eller orsaka jävssituationer. Med en stor personalomsättning krävs tydliga rutiner för att rapportera och följa upp bisysslor.

Granskningsområde: Har regionstyrelse och nämnder en tillräcklig intern kontroll över regionens IT-utveckling? Är systemen effektiva och ändamålsenliga?

Har styrelse och nämnder en effektiv och genomarbetad process för målstyrning? Har styrelse och nämnder säkerställt en tillräcklig och ändamålsenlig beredskaps- och kontinuitetsplanering? Har styrelse och nämnder gett verksamheterna förutsättningar till ett omställningsarbete för en God och Nära Vård? Finns det en ändamålsenlig planering och finns förutsättningar för att möta nya krav på länets- och

regionens infrastruktur i samband med Sveriges medlemskap i Nato? Har regionstyrelsen en tillräcklig intern kontroll avseende bisysslor?

Redovisningsgranskning

I revisorernas uppgift ingår att årligen pröva om räkenskaperna är rättvisande och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen genomförs utifrån risk och väsentlighet och omfattar bland annat att granska rutiner och den interna kontrollen i processer. 2023 infördes en ny standard för kommunal räkenskapsrevision vilket påverkar revisorernas arbete och kräver en del förändringar i granskningsarbetet.

- Finns rutiner och etablerade processer inom ekonomiområdet?
- Är redovisningen i delårs- och årsbokslut rättvisande?
- Följs lagar, regler, rekommendationer och rutiner inom ekonomiområdet?

Revisionskontoret utfärdar revisorsintyg till regionens verksamheter vid förfrågan.

Övrigt

Revisorerna har också till uppgift att granska och utvärdera styrningen och kontrollen av verksamheter hos de företag, förbund och stiftelser som är knutna till Region Jämtland Härjedalen. Enligt lag ska Landstingsbostäder i Jämtland AB, Stiftelsen Jamtli, Donationsstiftelser, Samordningsförbundet, Torsta AB, Almi-Mitt AB, Norrtåg AB, AB Transitio och Norra sjukvårdsregionförbundet granskas minst en gång per år.

Granskningsområde: Har de olika styrelserna en tillfredsställande kontroll så att verksamheterna bedrivs ändamålsenligt och har en rättvisande redovisning?

Under 2025 kommer region Jämtland Härjedalens revisorer vara arrangör för den årliga revisionskonferensen för Norr-regionerna.